

Chojnacki, Jakub

1 sierpnia 1991 r. - otwarcie Apteki 'Pod Opatrznością'

Notatki Płockie 36/3-148, 55-58

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

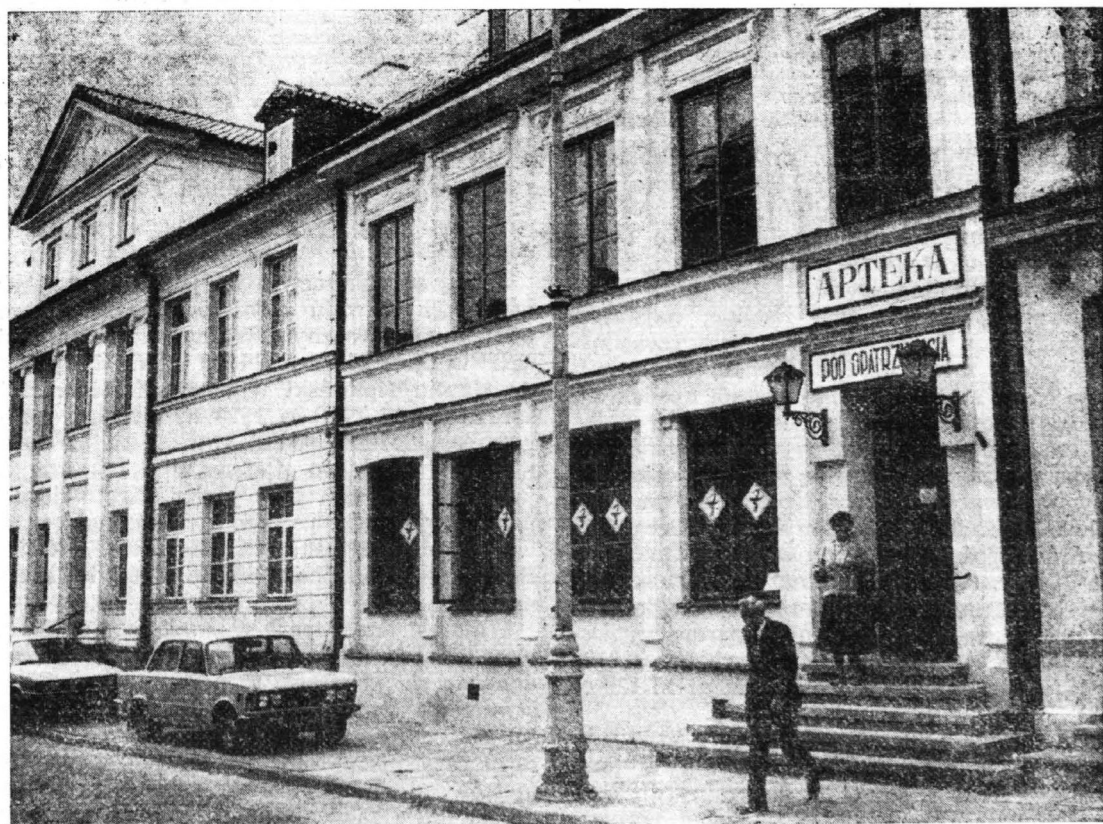
1 sierpnia 1991 r. — otwarcie Apteki „Pod Opatrznością”

W powojennym rozwoju Polski rok 1989 stanowi historyczną cezurę. Wybory do parlamentu (Sejmu i Senatu) z dnia 4 czerwca 1989 r. zdecydowały o rozpoczęciu budowy nowego systemu politycznego i związanego z tym, tworzenia nowego ładu ekonomicznego. Jeszcze kilka lat temu ta skala przemian była niewyobrażalna. Zgodnie z wolą wyborców nowa wielka historia zaczęła swój bieg. Oby ku lepszemu dla społeczeństwa i Państwa Polskiego!

Ten nowy ład gospodarczy nie ominął i organizacji społecznych, do których zaliczono także społeczny ruch naukowy i kulturalny. Decyzją Wicepremiera — Ministra Finansów z dnia 16 października 1989 r. (znak BPI-433/03/53/89) w sprawie samofinansowania i uniezależnienia się od subsydiowania przez państwo stowarzyszeń, organizacji społecznych, w tym towarzystw, pozbawiła ich od 1990 r. dotacji

otrzymywanych corocznie w ramach mecenatu państwa socjalistycznego — przez ostatnie czterdzieści lat. Ich wysokość (i liczbę etatów pracowników) ustalana każdego roku przez Urząd Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń (przedtem Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) przesyłana była do Ministerstwa Finansów, które z kolei zatwierdzane uprzednio kwoty przekazywały Województwu Płockiemu, a ten przez swój Wydział Kultury i Sztuki (w Urzędzie Wojewódzkim Płockim nie ma Wydziału Nauki) przelewał dotację na konto Towarzystwa.

Z chwilą nagłego zaprzestania przez Władze Centralne dotacji w roku 1990 z pomocą dotacyjną (jako przejściową) pospieszyły z budżetu terenowego wojewódzkiego władze regionalne, tj. Wojewoda Płocki. Tego stanu rzeczy na rok 1991 nie zatwierdził już Urząd Ra-

Centrum Starego Miasta. Zabytkowe budynki będące własnością Towarzystwa i użytkowane przez Bibliotekę im. Zielińskich TNP. Z lewej: dom „Pod Opatrznością” (rok budowy 1830) przy pl. Narutowicza 2 i dom przy ul. Grodzkiej 16 (z końca XIX w.). Na parterze tego budynku i piwnicy urządzono aptekę „Pod Opatrznością”.

1 sierpnia 1991. W otwarciu udział wzięli: inż. Romana Kuffel — redaktor „Sztandaru Młodych”, mgr Katarzyna Zalewska — redaktor „Tygodnika Płockiego”, Małgorzata Kralaska — kierownik Działu Czasopism Biblioteki im. Zielińskich TNP, mgr Wanda Lemańska-Kaczanowska — wicedyrektor Biblioteki, adw. Tadeusz Kowalewski — prezes Zarządu Wojewódzkiego PTTK, mistrz Franciszek Jędrzejczuk z Biblioteki, doc. dr med. Tadeusz Garlej — senior lekarzy płockich, b. prezes Płockiego Towarzystwa Lekarskiego, mgr Stanisław Kostanecki — b. dyrektor Biblioteki, mgr Wiesław Kowalski — dyrektor Biura TNP, p. Marianna Halicka — farmaceuta, mgr farm. Elżbieta Strupczewska — kierownik Apteki i dr inż. Jakub Chojnacki — prezes TNP.

dy Ministrów proponując przejście Biblioteki naukowej im. Zielińskich TNP na dotację z nowo utworzonego Komitetu Badań Naukowych. Natomiast działalność statutowa Towarzystwa Naukowego — jako stowarzyszenia winna się samofinansować.

Towarzystwo Naukowe Płockie, najstarsze z istniejących w Polsce, weszło w kryzys finansowy. Ale zaletą kryzysu jest to, że nie pozwala on na stagnację. Albo nastąpi upadek, albo działalność skutkująca dalszy rozwój.

Teraz, gdy trzeba zdobywać, zarabiać pieniądze okazało się, że nie zabrakło członkom Towarzystwa inicjatywy i pomysłów na uzyskiwanie środków. Zwiększyła się liczba darczyńców spośród osób prywatnych. Od sierpnia 1968 r. (tj. od kiedy zaczęto wartość czynów społecznych i darów rejestrować) do końca 1990 r. wartość prywatnych darów wyniosła 254.901.716 zł — przekazanych przez 2198 osób (w tym w 1990 r. 156.439.835 zł od 120 osób).

Ale obecnie wydatki wydatki TNP idą już w miliardy. Na Walnym Zgromadzeniu w dniu 25 marca 1991 r. sekretarz generalny dr Wiesław Koński przedkładając budżet i wytyczne pracy na rok 1991 wymienił kwotę 4,3 miliarda zł. Z tego: 1,5 mld na działalność bieżącą Biblioteki naukowej im. Zielińskich TNP plus 2 mld zł na kontynuowanie jej rozbudowy, tak aby do końca 1991 r. zamknąć stan „zerowy”; 500 mln na dokończenie inwestycji

w Wyszogrodzie oraz 300 mln zł na działalność statutową TNP, w tym Biura Towarzystwa.

* * *

Jedną ze znaczących inicjatyw i pomysłów w ramach rozwoju działalności gospodarczej, podjęto na dorocznym Walnym Zgromadzeniu TNP w dniu 28 marca 1990 r. Nie żyjący już dr Marcin Kamiński w dyskusji (vide: s. 36 sprawozdania TNP za 1990 r.) wystąpił z propozycją założenia spółki aptekarskiej i wykupienia od łódzkiego „Cefarm'u” apteki znajdującej się w domu przy placu Narutowicza 5. Aby łatwiej było uzyskać koncesję na jej prowadzenie od Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej proponował zakup części tej nieruchomości.

Wniosek ten poparł w wystąpieniu końcowym Prezes TNP, a Walne Zgromadzenie w uchwale swej (w pkt. 6) postanowiło: „Celem stworzenia warunków dla rozwoju działalności gospodarczej wykupić część około 1/3 domu nr 5 przy placu Narutowicza, położonego 100 metrów od siedziby Towarzystwa i przystąpić do zakupu urządzenia apteki i prowadzenia jej w spółce z farmaceutami — członkami Towarzystwa”.

Zarząd TNP niezwłocznie, bo już 3 kwietnia 1990 r. (pismo l.dz. 96 (90) wystąpił do „Cefarmu” w Łodzi o zbycie Apteki Towarzystwu. Stosunek Dyrektora „Cefarmu” był po-

Pierwsza klientka p. Zofia Kędzierska z rąk prezesa TNP i kierownika Apteki otrzymuje kwiaty, książkę „Świadczenia-wypowiedzi o arcybiskupie A.J. Nowowiejskim” i darmo żądany lek.

zytwny. Poczyniono wszelkie żądane czynności przygotowawcze, niezbędne do przejęcia Apteki — tymczasem zupełnie nieoczekiwanie Dyrektor przekazał Aptekę innemu współwłaścicielowi domu technikowi-geodecie Jerzemu Kowalkowskiemu, który następnie uzyskał w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej koncesję na prowadzenie Apteki.

Towarzystwo — mimo wygrania procesu o tę koncesję przed Naczelnym Sądem Administracyjnym — zrezygnowało z dalszych zabiegów o Aptekę przekazaną już przez „Cefarm” p. Kowalkowskiemu — jako że wiązać się to musiało z długimi, uciążliwymi i kosztownymi procesami sądowymi.

Towarzystwo — w porozumieniu z mgr farm. Elżbietą Strupczewską postanowiło urządzić aptekę w swym domu „Pod Opatrznością” (z wejściem od ul. Grodzkiej 16) i prowadzić tę aptekę w spółce cywilnej: TNP + mgr E. Strupczewska.

Apteka przejęła nazwę od nazwy Domu.

Zarząd Uchwałą z dnia 14 kwietnia (protokół nr 5/91) postanowił urządzić Aptekę w jednej sali o powierzchni 80 m² (plus piwnica pod tą salą), po jej adaptacji na cele apteczne. Zgodnie z uchwałą lokal, koszt adaptacji, wyposażenia w meble i wystroju wnętrz poniesie Zarząd TNP, a koszt zakupu i transportu leków — współnik mgr Strupczewska.

Dyrekcja Biblioteki do końca maja usunęła książki i regały, a przez 2 miesiące tj. czerwiec-lipiec 1991 trwały prace adaptacyjne i wyposażeniowe. Przebudowę sali w/g projektu

inż. arch. Czesława Korgula — przewodniczącego Sekcji Architektury i Urbanistyki TNP — wykonała Firma inż. Henryka Krupińskiego, a prace wodociągowo — kanalizacyjne Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji. Roboty mechaniczne wykonał emeryt, pracownik Biblioteki Franciszek Jędrzejczuk.

Otwarcie Apteki miało charakter roboczy — bez udziału przedstawicieli Władz. Spoza zaangażowanych bezpośrednio w „budowę” Apteki osób Zarząd TNP zaprosił dwóch seniorów Towarzystwa, a mianowicie: doc. dr med. Tadeusz Garleja — b. prezesa Płockiego Towarzystwa Lekarskiego i mgr Stanisława Kostaneckiego — em. dyrektora Biblioteki im. Zielińskich TNP.

Prezes TNP w kilku zdaniach podziękował Wykonawcom, szczególnie Wspólnikowi mgr Elżbiecie Strupczewskiej, a fakt, iż w tak krótkim czasie Aptekę urządzono, wyposażono i zaopatrzone w leki nazwał „cudem pracy”. Z kolei o godz. 9 otworzył drzwi wejściowe i pierwsza klientka p. Zofia Kędzierska zam. przy ul. Grodzkiej 9 m 23 otrzymała symboliczne kwiatki, darmo żądany lek oraz wydawnictwo TNP pt. „Świadczenia — wypowiedzi o arcybiskupie A.J. Nowowiejskim” w opracowaniu ks. doc. dr Michała Grzybowskiego — członka TNP, wydane z okazji pobytu w Płocku Papieża Jana Pawła II.

Mgr Stanisław Kostanecki powiedział swój swój wiersz napisany na tę okoliczność:

„Szukaj zdrowia w aptece
i w lekarskiej mądrości
a nade wszystko ufność
miej w Bożej Opatrzności”.

W dniu otwarcia już przed drzwiami
tłum klientów z receptami.
Cicho, sprawnie, bez sensacji
pracują Panie z farmacji.

Na półkach nowej apteki
zgromadzone stoją leki.
Wiele jest, gdy czegoś nie ma,
niech zaradzi święta Gemma!*

Stanisław Józef Kostanecki
em. dyrektor Biblioteki im. Zielińskich
Towarzystwa Naukowego Płockiego

* Patronka aptek gorliwa,
sprawom ich zawsze życzliwa.

O tej nowej instytucji red. Romana Kuffel
napisała, że „otworzyła swoje podwoje najbar-
dziej elegancka apteka „Pod Opatrznością w
Płocku” („Sztandar Młodych” nr 150 z dnia
2-4.VIII. 1991).

Tak skutecznym działaniem grona osób,
członków, przyjaciół i pracowników TNP ich
woli mózgu i rąk powiększono dobro służące
społeczeństwu zgodnie ze statusem, że „Po-
winnością członków i Zarządów jest przekazy-
wanie następnym pokoleniom dziedzictwa ma-
terialnego i duchowego w służbie dobra pow-
szechnego” (preambuła).

Casus „Apteka” tak szybko urządzona i zor-
ganizowana w ramach rozwoju działalności go-
spodarczej Towarzystwa, ma przynieść w nie-
długim czasie znaczące zyski niezbędne na
działalność statutową instytucji — potwierdza
też behaviorystów, że ludzie funkcjonują tak,
jak każe im otoczenie i jak nakazują im aktu-
alne okoliczności.

W taki oto sposób składniki majątkowe TNP
wysoko rozwiniętą pracą pokoleń członków
i prywatnych Darczyńców, a w Polsce Ludowej
i Rzeczypospolitej Polskiej także mecena-
tem Państwa zostały wzbogacone o jeszcze je-
den: Aptekę „Pod Opatrznością”.

